

حَاتَّةٌ
الْمُسْجِنُونَ

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان آردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت درجه مقطع دکترای عمومی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی نگرش و رفتارهای بهداشت دهان در دانشجویان دندانپزشکی
وبهداشت عمومی شهر اردبیل

با استفاده از پرسشنامه‌ی
Hiroshima University Dental Behavioral Inventory

استاد راهنما:

دکتر هاله ولی زاده حقی

استاد مشاور اول :

دکتر ابوالفضل باقری

نگارش:

نازنین کریم زاده

شهریور ماه ۱۳۹۴

شماره پایان نامه: ۴۲

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی اسلام آباد

دانشکده دندانپزشکی

بسم الله الرحمن الرحيم

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب فائزین کریم زاده دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی

۹۲۱۸۴۰۱۲ گواهی می نمایم که این پایان نامه تحت عنوان "بررسی نگرش و رفتارهای بهداشت دهان در

دانشجویان دندانپزشکی و بهداشت عمومی شهر اردبیل با استفاده از پرسشنامه‌ی Hiroshima University

"به راهنمایی دکتر هاله ولی زاده بطور کامل اصل و بدون هرگونه

سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف^۱ Plagiarism نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در

پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه

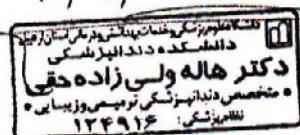
پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء دانشجویی
۹۴/۰۵/۲۵

بدینویسه اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید
اینجانب استاد راهنما/استاد راهنمای اول می باشد.
دکتر هاله ولی زاده

استاد راهنما : دکتر هاله ولی زاده

تاریخ و امضاء ۹۳/۰۵/۲۶

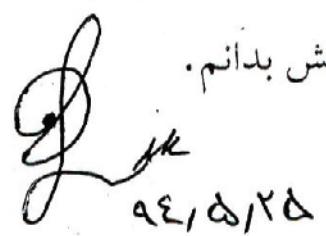
Plagiarism یا سرقت علمی/ادبی عبارت است از استفاده از تامی با قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده، فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منع بطور مناسب یا کسب اجازه در موارد ضروری.

سوگند نامه

اکنون که با عنایات و الطاف بیکران الهی دوره دکتری دندانپزشکی را با موفقیت
به پایان رسانده‌ام و مسئولیت خدمت به خلق را بر عهده گرفته‌ام در پیشگاه قرآن
کریم * به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آرامش
دلهای خردمندان و یادش شفای آلام در دمندان، سوگند یاد می‌کنم که همواره
حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمارم. از تضییع حقوق بیماران
پرهیزم و سلامت و بهبود آنان را بر منافع مادی و امیال نفسانی خود مقدم دارم،
در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیماران خود جز به
ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفه
پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیز کاری
و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورم، همواره برای ارتقاء دانش
پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت در اموری که آگاهی و مهارت لازم را
در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلاء فرهنگ و آگاهی‌های
عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی

خویش بدانم.

۹۴، ۵۲۵

پاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رسمونمان شد و به همینینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوش چینی از علم و معرفت را روز یان ساخت.

استاد بزرگوارم خانم دکتر راهله ولی زاده حقی:

شمار و شناسایی بخش تاریکی جان هستی و نظمت اندیشه را نور می بخشد. چکونه سپاس کویم مربانی و لطف تو را که سرشار از عشق و یقین است. چکونه سپاس کویم تأثیر علم آموزی تو را که چراغ روشن ہدایت را بر کلبه می محترم وجودم فروزان ساخته است. آری در مقابل این به عظمت و شکوه تو مرانه توان سپاس است و نه کلام و صفت.

این مجموعه را تقدیم می کنم به:

روح پاک پدر بزرگم که عالمانه به من آموخت تا چکونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم

و به ما در بزرگم، دیایی بی کران فدا کاری و عشق که وجودم برایش بهم رنج بود و وجودش برایم بهم نهر

فهرست مطالب

۱	چکیده:
فصل اول: طرح تحقیق	
۲	۱-۱. مقدمه:
۳	۱-۲. بیان مسئله:
۵	۱-۳. تعریف واژه‌ها
۵	۱-۴. اهداف و فرضیات:
۵	۱-۴-۱. هدف کلی:
۵	۱-۴-۲. اهداف اختصاصی
۷	۱-۴-۳. اهداف کاربردی
۷	۱-۴-۴. فرضیات یا سوالات تحقیق

فصل دوم: پیشینه تحقیق

۹	۲-۱. مبانی نظری تحقیق
۹	۲-۱-۱. تعریف سلامت عمومی دهان
۹	۲-۱-۲. ضرورت دندانپزشکی اجتماعی
۱۰	۲-۱-۳. دامنه فعالیت‌های دندانپزشکی اجتماعی
۱۲	۲-۱-۴. وظایف یک دندانپزشک در حیطه دندانپزشکی اجتماعی
۱۵	۲-۱-۵. جرم دندانی

۱۵	۶. جرم های بالا لته ای و زیر لته ای:	۱-۲
۱۶	۷. ترکیاب جرم دندانی	۱-۲
۱۷	۸-۱. نحوه تشکیل جرم:	۱-۲
۱۸	۹-۱. ساختار و ترکیب پلاک دندانی	۱-۲
۲۰	۱۰-۱. تشکیل پلاک در سطح فرا ساختاری	۱-۲
۲۰	۱۱-۱. متغیرهای فردی مؤثر روی تشکیل پلاک	۱-۲
۲۲	۱۲-۱. مسوآک زدن	۱-۲
۲۲	۱۳-۱. روش های مسوآک زدن	۱-۲
۲۴	۱۴-۱. موارد مهم در مورد مسوآک	۱-۲
۲۵	۱۵-۱. هدف از مسوآک زدن	۱-۲
۲۶	۱۶-۱. خمیر دندان	۱-۲
۲۶	۱۷-۱. نکات مهم در مورد خمیر دندان	۱-۲
۲۷	۱۸-۱. نخ دندان	۱-۲
۲۷	۲-۱. مبانی عملی تحقیق	۱-۲
۲۷	۲-۲. مطالعات جهان	۱-۲
۳۲	۲-۲-۱. مطالعات ایران	۱-۲

فصل سوم: روش اجرای تحقیق

۳۴	۱. نوع پژوهش:	۳-۳
۳۴	۲. جمعیت مورد مطالعه:	۳-۳

۳-۳. نمونه برداری و روش نمونه گیری: ۳۴

۳-۴. روش گردآوری اطلاعات: ۳۴

۳-۵. ملاحظات اخلاقی: ۳۵

۳-۶. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری: ۳۵

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۴-۱. جنسیت افراد مورد بررسی: ۳۶

۴-۲. سن افراد مورد بررسی ۳۷

۴-۳. رشته افراد مورد بررسی ۳۸

۴-۴. ترم دانشجویان مورد بررسی بر حسب رشته ۳۹

۴-۵. تحصیلات پدر ۴۱

۴-۶. تحصیلات مادر ۴۱

بررسی سوالات تحقیق: ۴۲

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۵-۱. بحث: ۶۷

۵-۲. نتیجه گیری ۷۳

۵-۳. محدودیت‌ها: ۷۴

۵-۴. پیشنهادات: ۷۴

منابع: ۷۵

فهرست جداول

جدول ۴-۱. جنسیت افراد مورد بررسی.....	۳۶
جدول ۴-۲. سن افراد مورد بررسی	۳۷
جدول ۴-۳. رشته افراد مورد بررسی	۳۸
جدول ۴-۴. ترم دانشجویان مورد بررسی بر حسب رشته	۳۹
جدول ۴-۵. تحصیلات پدر دانشجویان مورد بررسی.....	۴۱
جدول ۴-۶. تحصیلات مادر دانشجویان مورد بررسی.....	۴۲
جدول ۴-۷. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان دندانپزشکی شهر اردبیل بر حسب گروههای سنی	۴۴
جدول ۴-۸ نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان بهداشت عمومی شهر اردبیل بر حسب گروههای سنی	۴۶
جدول ۴-۹. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان دندانپزشکی شهر اردبیل بر حسب جنسیت	۴۸
جدول ۴-۱۰. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان بهداشت عمومی شهر اردبیل بر حسب جنسیت	۵۰
جدول ۴-۱۱. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان دندانپزشکی شهر اردبیل بر حسب ترم تحصیلی	۵۲
جدول ۴-۱۲. نگرش و رفتارهای بهداشت عمومی شهر اردبیل بر حسب ترم تحصیلی.....	۵۴
جدول ۴-۱۳. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان دندانپزشکی شهر اردبیل بر حسب میزان تحصیلات پدر	۵۶

جدول ۱۴-۴. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان بهداشت عمومی شهر اردبیل بر حسب میزان تحصیلات پدر.....	۵۸
جدول ۱۵-۴. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان دندانپزشکی شهر اردبیل بر حسب میزان تحصیلات مادر.....	۶۰
جدول ۱۶-۴. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان بهداشت عمومی شهر اردبیل بر حسب میزان تحصیلات مادر.....	۶۲
جدول ۱۷-۴. نگرش و رفتارهای بهداشت دهان دانشجویان بر حسب رشته تحصیلی.....	۶۴
جدول ۱۸-۴. نقش فاکتورهای سن، جنس، ترم تحصیلی و میزان تحصیلات پدر و مادر در الگوی	۶۶

فهرست نمودارها

نمودار ۴-۱. جنسیت افراد مورد بررسی.....	۳۶
نمودار ۴-۲. سن افراد مورد بررسی.....	۳۷
نمودار ۴-۳. رشته افراد مورد بررسی.....	۳۸
نمودار ۴-۴. ترم دانشجویان مورد بررسی بر حسب رشته.....	۴۰
نمودار ۴-۵. تحصیلات پدر دانشجویان مورد بررسی.....	۴۱
نمودار ۴-۶. تحصیلات مادر دانشجویان مورد بررسی.....	۴۲

فهرست ضمائل

۱ ..... پرسشنامه

چکیده:

مقدمه: وجود نیروی کار دندانپزشکی آگاه و دارای نگرش مثبت لازمه موفقیت استراتژی‌های ارتقای سلامت دهان جامعه است. هدف این مطالعه، بررسی نگرش دانشجویان دندانپزشکی و بهداشت عمومی شهر اردبیل در خصوص رفتارهای بهداشت دهان و عوامل مؤثر بر آن بر اساس پرسشنامه می‌باشد.

مواد و روش کار: در یک مطالعه مقطعی، پرسشنامه Hiroshima University-Dental Behavioral Inventory برای جمع آوری داده‌ها استفاده شد. به این صورت که پرسشنامه بین دانشجویان رشته دندانپزشکی و بهداشت عمومی دانشکده‌های علوم پزشکی شهر اردبیل توزیع و بالا فاصله جمع‌آوری گردید. از آزمون‌های آماری Chi-Square و مدل Logistic Regression برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

نتایج: در این مطالعه مقطعی در مجموع ۱۹۷ دانشجو شرکت کردند. به طور کلی نتایج این مطالعه نشان داد که متغیرهای سن، ترم، تحصیلات پدر و مادر در الگوی نگرش دانشجویان نسبت به رفتارهای بهداشت دهان و دندان تأثیر داشته‌اند ($P \leq 0.05$).

نتیجه‌گیری: نگرش پیشگیری دانشجویان دندانپزشکی با جنسیت و مقطع تحصیلی آنان ارتباط دارد. باید در آموزش دندانپزشکی بر پیشگیری بیشتر تاکید شود تا تأثیر عوامل زمینه‌ای و دانشکده‌ای بر طرف گردد.

کلید واژه‌ها: آموزش دندانپزشکی، نگرش، دانشجویان دندانپزشکی و بهداشت عمومی.